ការពិនិត្យឡើងវិញរបស់ក្រុមមេធាវី ៖ ខៀវ សំផន និង អៀង សារី ឆ្លើយតប

ដោយ គ្រីសស៊ីន អ៊ីវេន

ថ្ងៃទី២៣ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ២០១១

ប្រែសម្រួលដោយ ជា ផល្លា

សេចក្តីថ្លែងការណ៍បើកនៅក្នុងសវនាការលើសំណុំរឿង០០២ បានបញ្ចប់នៅថ្ងៃនេះនិងប្រកបទៅដោយការពិភាក្សាយ៉ាងស៊ិតស្វាញ និងពាក្យសម្តីប្រកបដោយចម្រូងចម្រាសខ្លាំងជាងថ្ងៃម្សិលមិញ ។ ដោយសារតែក្រុមការពារក្តីរបស់ នួន ជា បដិសេធមិនទទួលយកឱកាសដើម្បីធ្វើការឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍បើករបស់ភាគីសហព្រះរាជអាជ្ញា តុលាការបានផ្តល់ឱកាសនេះទៅ អៀង សារី និង ខៀវ សំផន ដើម្បីធ្វើការកត់សម្គាល់ និងរៀបរាប់ពីការការពារខ្លួនដែលជនជាប់ចោទទាំងពីចង់និយាយ ។

នៅក្នុងបន្ទប់ដែលមានអ្នកចូលរួមអង្គុយពេញប្រៀប ដែលភាគច្រើនជាសិស្សវិទ្យាល័យ និងអ្នកភូមិមកពីខេត្តនានា នឹងមានអារម្មណ៍មិនស្រណុកក្នុងខ្លួនទេ ហើយនាំគ្នាជជែកគ្នាស្ទើរពេញមួយព្រឹកសូម្បីតែអំឡុងពេលនៃដំណើរការសវនាការក៏ដោយ ហើយហេតុផលដែលអ្នកចូលរួមនាំគ្នាជជែកគ្នានោះនៅតែមិនដឹងដដែល ។ ទោះបីជាអ្នកចូលរួមមានអារម្មណ៍បែបនេះក៏ដោយ ក៏អ្នកចូលរួមទាំងអស់បានចូលរួមស្តាប់សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ អៀង សារី និង ខៀវ សំផន យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ដែលមើលទៅអ្នកចូលរួមហាក់បីដូចជាចង់ឮពាក្យពេចន៍របស់ជនជាប់ចោទទាំងពីរនេះជាខ្លាំង ហើយអ្នកចូលរួមប្រហែលជាចង់ដឹងពីការពន្យល់អំពីហេតុការណ៍នានា និងអំពើឃោឃៅដែលបានកើតឡើងក្រោមរបបខ្មែរក្រហម ។

បញ្ហាបឋម ៖ ការទទួលស្គាល់មេធាវីការពារក្តី

ប្រធាន និល ណុន បានបន្តាប់ឲ្យតុលាការចាប់ផ្តើមដំណើរការទៅមុខទៀត ដែលភ្លាមៗនោះបានផ្តល់ឱកាសទៅមេធាវីជាតិរបស់ នួន ជា ឈ្មោះ សុន អារុណ ដែលកំពុងតែឈរ ។ សុន អារុណ បានរៀបរាប់ប្រាប់តុលាការម្តងទៀតនូវសំណើដែលខ្លួនដាក់ជូនកាលពីលើកមុន ដោយស្នើទៅអង្គសវនាការឲ្យទទួលស្គាល់មេធាវីអន្តរជាតិម្នាក់ដែលនឹងចូលរួមជាមួយក្រុមការពារក្តីរបស់ នួន ជា ។ ពេលនោះ សុន អារុណ បាននិយាយថា ឯកសារដែលត្រូវការឥឡូវនេះនឹងត្រូវផ្តល់ជូនទៅតុលាការហើយ ។ និល ណុន បានឆ្លើយតបវិញថា ទោះបីជាចៅក្រមបានពិនិត្យឯកសារនោះរួចហើយក៏ដោយ

ឯកសារទាំងនោះ ត្រូវរង់ចាំការបកប្រែជាមុនសិន មុននឹងចុះហត្ថលេខាទទួលស្គាល់ ហើយ និល ណុន បានអះអាងទៀតថា ការទទួលស្គាល់បែបណាមួយនៅពេលនេះគឺមិនអាចធ្វើបានទេ ។

អៀង សារី បញ្ជាក់អំពីព្រះរាជទានទោស និងការលើកលែងទោស

ក្រោយមក ប្រធានចៅក្រម និល ណុន បានបន្តដំណើរការទៅមុខទៀតសម្រាប់ថ្ងៃទីបីនេះ ដោយផ្តល់ឱកាសទៅមេធាវីជាតិរបស់ អៀង សារី ឈ្មោះ អាង ឧត្តម ដើម្បីរៀបរាប់អំពីសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ អៀង សារី ទៅកាន់តុលាការដែលគម្រោងនោះត្រូវបានពន្យារពេលតាំងពីរសៀលម្សិលមិញមក ។ អាង ឧត្តម បានឆ្លើយតបទៅវិញថា អៀង សារី បានស្នើឲ្យមេធាវីការពារក្តីរបស់ខ្លួនអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់គាត់ជំនួសវិញ ហើយ អៀង សារី ចង់ស្នើទៅតុលាការឲ្យធ្វើបែបនេះ ។

ក្រោយពីពិភាក្សាជាមួយសហចៅក្រមរួចមក និល ណុន បានប្រកាសថា ចៅក្រមបានសម្រេចថា ជនជាប់ចោទត្រូវអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដោយខ្លួនឯង ដោយសារតែពេលនេះជនជាប់ចោទក៏មានវត្តមាននៅក្នុងតុលាការដែរ ។ ក្រោយមក និល ណុន បានបង្គាប់ឲ្យសន្តិសុខនាំខ្លួន និងអមខ្លួន អៀង សារី ទៅកាន់ក្រចកសេះ ។ សន្តិសុខចំនួនប្រាំមួយនាក់បានអម អៀង សារី ដែលក្នុងនោះសន្តិសុខបីនាក់បាន ជួយ អៀង សារី ដែលកំពុងអង្គុយក្នុងកៅអីរបស់គាត់ ហើយនាំគាត់ទៅកាន់ក្រចកសេះ ។ អ្នកចូលរួមម្នាក់ៗដែលកំពុងតាមដានដំណើរការនេះបានផ្តេកខ្លួនផ្អែកលើកៅអីរបស់ខ្លួនវិញដែរ ហើយទន្ទឹងរង់ចាំមើលថាមានរឿងអ្វីកើតឡើង ។

គ្រាន់តែមកដល់កន្លែងអង្គុយក្នុងក្រចកសេះភ្លាម អៀង សារី បានសម្តែងគារវកិច្ចចំពោះតុលាការ និងសាធារណជន ហើយចាប់ផ្តើមធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ។ ក្រោយពីបញ្ជាក់ថា ខ្លួនត្រូវបានផ្តល់ព្រះរាជទោនទោសនិងការលើកលែងទោសដោយព្រះមហាក្សត្រនរោត្តម សីហនុ ក្នុងឆ្នាំ១៩៩៦ រួចហើយ អៀង សារី បានបញ្ជាក់ថា «ខ្ញុំហត់នឿយណាស់ ។ ខ្ញុំមិនដឹងថាត្រូវធ្វើយ៉ាងណាទេ ។ ខ្ញុំមិនមានចិត្តអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍នេះទេ» ។ ក្រោយមក អៀង សារី បានស្នើទៅតុលាការដោយសុំការអនុញ្ញាតសម្រាក ហើយអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់គាត់ពេលក្រោយជំនួសវិញ ។

និល ណុន បានសួរទៅ អាង ឧត្តម ថាតើនៅសល់ប៉ុន្មានកថាខណ្ឌទៀតដែលនឹងត្រូវអាននៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ អៀង សារី ។ ជាជាងឆ្លើយទៅនឹងសំណួររបស់ចៅក្រម អាង ឧត្តម បាន ស្នើម្តងទៀតទៅតុលាការដើម្បីអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់កូនក្តីខ្លួនជំនួសវិញ ។ និល ណុន បានបដិសេធសំណើរនេះ ដោយបញ្ជាក់ថា ច្បាប់បានកំណត់រួចហើយ ។ ដោយទទួលស្គាល់ថា អៀង សារី ទទួលរងនូវជំងឺវង្វេងខ្វី និល ណុន បានអនុញ្ញាតឲ្យ អៀង សារី សម្រាកតាមចិត្តរបស់គាត់ ។

ខណៈពេលដែលចៅក្រម និល ណុន កំពុងតែនិយាយ អាង ឧត្តម បានដើរទៅកាន់ក្រចកសេះ និងនិយាយតិចៗជាមួយកូនក្តីរបស់ខ្លួន។ មើលទៅប្រហែលជាចង់អះអាងថា អៀង សារី អាចបន្តអង្គុយនៅក្នុងក្រចកសេះនេះបាន អាង ឧត្តម បានត្រឡប់ទៅកាន់កៅអីរបស់គាត់វិញ ហើយ អៀង សារី បានបន្តអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ខ្លួន។

អៀង សារី បានបញ្ជាក់ថា ខណៈពេលដែលគាត់មិនយល់ស្របទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គជំនុំជម្រះដែលបានអះអាងថា ព្រះរាជទានទោសនិងការលើកលែងទោសមិនអាចយកមកប្រើប្រាស់បាននៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះនេះ អៀង សារី បានគោរពសិទ្ធិអំណាចរបស់តុលាការដើម្បីទុកភារៈនេះទៅតុលាការដើម្បីសម្រេចចិត្ត។ អៀង សារី បានប្រកាសថា គាត់មិនស្រណុកចិត្តទេ ដែលអង្គជំនុំជម្រះបដិសេធមិនផ្តល់សិទ្ធិឲ្យគាត់អាចបន្តដំណើរការប្តឹងឧទ្ធរណ៍បាន ទាក់ទងនឹងបញ្ហាលើកលែងទោសនេះ។ ដោយបញ្ជាក់ថា អៀង សារី ត្រូវបានឃុំខ្លួននៅក្នុងសវនាការនេះអស់រយៈពេលជាងបួនឆ្នាំមកហើយដើម្បីរង់ចាំការកាត់ទោស អៀង សារី ក៏បានរិះគន់នូវអ្វីដែលគាត់បានឃើញអំពីកង្វះខាតរបស់តុលាការដែលមិនទទួលស្គាល់សេចក្តីសម្រេចចំពោះព្រះរាជទានទោស និងការលើកលែងទោសរបស់ព្រះមហាក្សត្រ ហើយតុលាការនេះបានចាប់ផ្តើមដំណើរការដោយបញ្ហាមួយចំនួនមិនទាន់បានដោះស្រាយនៅឡើយទេ។ ទោះបីជាមានសេចក្តីសម្រេចនេះក៏ដោយ អៀង សារី បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួននឹងបន្តចូលរួមក្នុងដំណើរការតុលាការនេះបន្តទៀតដោយ“ការគោរពចំពោះស្ថាប័នមួយនេះ” ។

គ្រាន់តែ អៀង សារី បញ្ចប់សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ខ្លួនភ្លាម អាង ឧត្តម បានក្រោកឈរឡើង ដើម្បីធ្វើការកែតម្រូវអក្ខរាវិរុទ្ធពីរកន្លែងដែលកូនក្តីរបស់ខ្លួនអានខុស។ គ្រាន់តែ អាង ឧត្តម ហៀបនឹងអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍ម្តងទៀត និល ណុន បាននិយាយកាត់គាត់ ហើយប្រាប់ទៅគាត់ឲ្យបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់ត្រង់ចំណុចដែលចង់ធ្វើការកែតម្រូវ។ អាង ឧត្តម បានអានប្រយោគទាំងពីរដែលទាមទារឲ្យមានការកែតម្រូវដោយសារតែ អៀង សារី អានខុស។ អាង ឧត្តម បញ្ជាក់ថា អៀង សារី អានច្រឡំពាក្យ “អនុវត្ត” និង “រហូតដល់” ដែលធ្វើឲ្យអ្នកចូលរួមផ្ទុះសំណើចឡើង។

ក្រុមការពារក្តីរបស់ នួន ជា អានបញ្ជាក់ជាថ្មីម្តងទៀតអំពីការបដិសេធនឹងសំណើរបស់ខ្លួន

ក្រោយពី អៀង សារី ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យត្រឡប់ទៅកាន់កន្លែងអង្គុយនៅពីក្រោយមេធាវីការពារក្តីវិញ ចៅក្រម និល ណុន បានផ្តល់ឱកាសទៅ ខៀវ សំផន ដើម្បីធ្វើការឆ្លើយតបនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍បើករបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា។ ទាំង ខៀវ សំផន និង ម៉ៃឃើល ផេស្តមេន ដែលជាមេធាវីអន្តរជាតិរបស់ នួន ជា បានឈរលើជំហរដូចគ្នា។ ដោយសម្លឹងទៅកាន់មេធាវី ផេស្តមេន ចៅក្រម និល ណុន មិនបានខ្វល់នឹងមេធាវី ផេស្តមេន ទេរហូតដល់មេធាវីនោះចាប់ផ្តើមនិយាយទៅ

កាន់អង្គសវនាការផ្ទាល់តែម្តង ។ និល ណុន បានអនុញ្ញាតឲ្យមេធាវី ផេស្តមេន ឡើងនិយាយតែសុំឲ្យខ្ចី ដោយសារពេលនោះចៅក្រមបានសុំឲ្យ ខៀវ សំផន អង្គុយដែលខណៈពេលនោះគាត់បានចូលមកដល់ក្រុចកសេះរួចហើយ ។

មេធាវី ផេស្តមេន បានបកស្រាយថា គាត់សុំធ្វើការបញ្ជាក់សេចក្តីជំទាស់របស់ខ្លួនម្តងទៀតទៅនឹងអង្គហេតុរបស់សវនាការកាលពីម្សិលមិញទាក់ទងនឹងសំណើរបស់ខ្លួន ដើម្បីសុំបន្តការផ្តល់ចម្លើយតបរបស់ នួន ជា ទៅនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដែលបានធ្វើឡើងកាលពីព្រឹកមិញរួចហើយ ។ សំដៅទៅលើចៅក្រម ខាតវ៉្រាយត៍ ដែលនិយាយថា តុលាការចង់ដកសិទ្ធិរបស់ នួន ជា ក្នុងការឲ្យគាត់ឡើងធ្វើការឆ្លើយតប មេធាវី ផេស្តមេន បានប្រកាសថា “ការដកសិទ្ធិមិនអាចនិយាយសំដៅបែបនេះបានទេ” តែត្រូវអះអាងឲ្យច្បាស់ ។ ដោយបញ្ជាក់អំពីការដាក់ពាក្យសុំរបស់ក្រុមមេធាវីខ្លួនទាក់ទងចៅក្រម ខាតវ៉្រាយត៍ ដែលមិនមានលក្ខណៈសម្បត្តិគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីធ្វើជាចៅក្រម នោះវាមិនត្រូវបានចៅក្រមយកមកពិចារណាទេ ។ ពេលនោះមេធាវី ផេស្តមេន បានបញ្ជាក់ថា កូនក្តីរបស់ខ្លួនគួរតែផ្តល់សិទ្ធិពេញលេញដើម្បីនិយាយឆ្លើយតប ។

ឆ្លើយតបទៅនឹងមេធាវី ផេស្តមេន ចៅក្រម និល ណុន បានបញ្ជាក់សាឡើងវិញថា ក្រុមការពារក្តីរបស់ នួន ជា ត្រូវបានផ្តល់ពេលវេលារួចទៅហើយកាលពីម្សិលមិញ ដើម្បីធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ។ ខណៈពេលដែល នួន ជា ផ្ទាល់បានប្រើប្រាស់ពេលវេលាមួយម៉ោងដើម្បីធ្វើការឆ្លើយតបមេធាវីរបស់ នួន ជា មិនបានចំណាយពេលដែលនៅសេសសល់ឲ្យបានត្រឹមត្រូវទេ ទោះបីជាតុលាការបានប្រាប់ទៅមេធាវីនោះច្រើនដងហើយក៏ដោយ ។ និល ណុន បានបញ្ជាក់ដោយក្តីសង្ឃឹមថា អ្វីដែលខ្លួននិយាយនៅពេលនេះគឺច្បាស់ហើយ ហើយបន្ទាប់មក និល ណុន បានផ្តល់សិទ្ធិឲ្យ ខៀវ សំផន ចាប់ផ្តើមធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍តបទៅព្រះរាជអាជ្ញា ។

ខៀវ សំផន ឆ្លើយតប

ខុសគ្នាទាំងស្រុងទៅនឹងចម្លើយតបរបស់ នួន ជា កាលពីម្សិលមិញ ខៀវ សំផន បានផ្តោតការឆ្លើយតបរបស់ខ្លួនដើម្បីតបទៅនឹងអ្វីដែលព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាង ដោយនិយាយចំៗទៅកាន់ព្រះរាជអាជ្ញាដោយផ្ទាល់ និងនិយាយពីបញ្ហាយ៉ាងចំចំណុចដែលព្រះរាជអាជ្ញាបានអះអាង ។ ខៀវ សំផន បានរៀបរាប់យ៉ាងច្បាស់លាស់ដើម្បីការពារនូវបទឧក្រិដ្ឋដែលបានចោទមកលើខ្លួនដោយបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានដឹងពីបទឧក្រិដ្ឋដែលបានកើតឡើងក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទេ ហើយថា គាត់ក៏មិនមានសិទ្ធិធ្វើការសម្រេចចិត្តអ្វីដែរកាលពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនោះ ។ នៅពេលនោះដែរ អ្នកចូលរួមបានត្រៀមត្រងត្រាប់ស្តាប់ជានិច្ចពេលដែល ខៀវ សំផន កំពុងនិយាយ ហើយសាធារណជនចូលរួម

ហាក់បីដូចជា តាមដានស្តាប់ប្រសាសន៍របស់ ខៀវ សំផន យ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ដែលខុសពីពេលដែល នួន ជា ឡើងអានសេចក្តីថ្លែងការណ៍ ។

ខៀវ សំផន បានបញ្ជាក់ថា ខ្លួនមិនបានដឹងច្បាស់ពីដំណើរការកាត់ទោសនេះទេ ហើយបញ្ជាក់ទៀតថា តាមអ្វីដែលគាត់បានឃើញមកដល់ពេលនេះ គ្មាននរណាម្នាក់យល់ច្បាស់ពីដំណើរការតុលាការនេះទេ ។ អស់រយៈពេលពីរថ្ងៃមកហើយ ខៀវ សំផន បាននិយាយថា "អ្វីៗទាំងអស់ គឺហួសពីក្តីរំពឹងទុករបស់ខ្ញុំទៅទៀត" ។

ដោយវាយប្រហារពាក្យដែលខ្លួនហៅថា "កិច្ចការស្មានៗ"របស់ព្រះរាជអាជ្ញា ខៀវ សំផន បានតតាំងជាមួយសហព្រះរាជអាជ្ញាទៅនឹងសាក្សីដែលមិនបានផ្តល់ឈ្មោះត្រឹមត្រូវ និងឯកសារដែលខ្វះប្រភពច្បាស់លាស់ដូចជាអត្ថបទសារព័ត៌មាន និងសៀវភៅជាដើម ។ ខៀវ សំផន បានបកស្រាយថា "បើតាមខ្ញុំដឹង អ្នកប្រវត្តិសាស្រ្ត អ្នកសារព័ត៌មាន អ្នកចុះកាលវិភាគប្រវត្តិសាស្រ្ត និងអ្នកប្រលោមលោកមិនមែនជាចៅក្រមទេ ។ អ្នកទាំងនោះមិនបានធ្វើការស្បថស្បែ ដើម្បីធ្វើជាចៅក្រមស៊ើបអង្កេតគាំទ្របទចោទប្រកាន់នៅក្នុងសំណើរបស់ខ្លួនទេ" ។ ខៀវ សំផន បាននិយាយតតាំងថា ដោយសារតែអ្នកសរសេរទាំងនោះមិនមានលក្ខណៈត្រឹមត្រូវផ្នែកច្បាប់ អ្នកទាំងនោះអាចលម្អៀងនិងមិនពេញលេញហើយបានប្រើប្រាស់ការសរសេរទាំងនោះដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីគំនិតរបស់ខ្លួន មិនមែនដើម្បីឆ្លុះបញ្ចាំងពីការពិតដែលបានកើតឡើងទេ ។ ដោយនិយាយទៅកាន់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិចំៗ ខៀវ សំផន បានបញ្ជាក់ថា "ខ្ញុំសូមរំឭកជូនលោកស្រីសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិថា ក្រោយថ្ងៃ១៧ មេសា មានកាសែតបារាំងមួយឈ្មោះ ឡឺម៉ុងដ៏ បានបោះពុម្ពផ្សាយអត្ថបទមួយដែលមានចំណងជើងថា "ភ្នំពេញរំដោះហើយ" ។ ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថាលោកស្រីអាចយកឱកាសនេះនឹងធ្វើការរិះគន់ខ្ញុំ បើសិនជាខ្ញុំពឹងទៅលើអត្ថបទសារព័ត៌មាននោះ" ។ ក្រោយមក ខៀវ សំផន បានអំពាវនាវឲ្យមានយុត្តិធម៌នៅក្នុងសាលសវនាការថា "មិនត្រូវជឿលើសាក្សីដែលមិនបង្ហាញឈ្មោះ និងអត្ថបទនិងសៀវភៅដែលសរសេរដោយអ្នកសារព័ត៌មាននោះទេ" ។

ក្រោយមក ខៀវ សំផន បានបកស្រាយទៅកាន់សហព្រះរាជអាជ្ញាថា ចំណាប់អារម្មណ៍របស់គាត់ក្នុងបក្សកុម្មុយនីស្តកាលពីពេលដែលគាត់ជានិស្សិតនៅទីក្រុងប៉ារីស គឺជាសញ្ញានៃការចាប់ផ្តើមរបស់សហគម្មខក្រិដ្ឋកម្មរួម ដែលជនជាប់ចោទទាំងបីនាក់ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាបានចូលពាក់ព័ន្ធជាមួយគ្នា ។ ដោយសង្កេតឃើញថា នៅពេលនោះ កុម្មុយនីស្ត "គឺជាចលនាមួយដែលផ្តល់ក្តីសង្ឃឹមដល់យុវជនរាប់លាននាក់ទូទាំងពិភពលោក" ខៀវ សំផន បានការពារខ្លួនថា ការចូលជាសមាជិកបក្សកុម្មុយនីស្តរបស់

គាត់គឺជាវិធីមួយដើម្បីជួយប្រទេសកម្ពុជា និងគូរបដិបក្ខរបស់ខ្លួនប្រឆាំងនឹង លន់ នល់ និងកងកម្លាំងនានា ដែលចង់មកធ្វើការគ្រប់គ្រងប្រទេសកម្ពុជា ។

ក្រោយមក ខៀវ សំផន បានទទូចទៅសហព្រះរាជអាជ្ញាថាមិនត្រូវបំភ្លេចបុព្វបទប្រវត្តិសាស្ត្រ ដែលកើតឡើងមុនរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទេ ។ ដោយនិយាយសំដៅទៅលើការទម្លាក់គ្រាប់បែកមកលើប្រទេសកម្ពុជាដោយសហរដ្ឋអាមេរិកពីឆ្នាំ១៩៧០ដល់ឆ្នាំ១៩៧៣ ខៀវ សំផន បានសួរទៅព្រះរាជអាជ្ញាអន្តរជាតិថា «លោកអាចប្រមើលឃើញទេថា ប្រទេសរបស់ខ្ញុំប្រឈមមុខបែបណាក្រោយពីការសម្លាប់និងសង្គ្រាមបង្ហូរឈាមបែបនេះ?» មិនអាចទេ ខ្ញុំដឹងថាលោកមិនអាចប្រមើលឃើញទេ ។ លោកមិនបានគិតដល់ និងថែមទាំងបានប្រឌិតរឿងរ៉ាវកាលពីពេលនោះ ។ ខៀវ សំផន បានបញ្ជាក់ថា «ការទម្លាក់គ្រាប់បែក គោលនយោបាយវាតទីរបស់វៀតណាម និងរដ្ឋប្រហារយោធាដឹកនាំដោយ លន់ នល់ និងចលនាប្រឆាំងនឹង លន់ នល់ គឺជាកត្តាដែលបង្កឲ្យមានភាពវឹកវរ»នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ។ ខៀវ សំផន បានលាតត្រដាងថា ស្ថានភាពបែបនេះ ដែលកើតឡើងមុននឹងគាត់មកដល់ទីក្រុងភ្នំពេញអាចនឹង ដោះសានូវ «ការទទួលខុសត្រូវតិចតួច» អំពីអ្វីដែលបានកើតឡើងអំឡុងពេលនៃការជម្លៀសប្រជាជន ចេញពីទីក្រុង ហើយធ្វើឲ្យសហព្រះរាជអាជ្ញាអាចនាំការចោទប្រកាន់មកលើខ្លួន ។ ខៀវ សំផន បាន អះអាងបញ្ជាក់ថា «ក្តីសង្ឃឹមរបស់ខ្ញុំមិនមានរយៈពេលយូរទេ» ។

ដែលមើលទៅនេះប្រហែលជាអ្វីដែលគាត់ចង់ធ្វើការការពារខ្លួនឯង ខៀវ សំផន បានតតាំងនូវអ្វី ដែលខ្លួនមើលឃើញថាជាការខ្វះខាតភ័ស្តុតាងនៅក្នុងករណីសំណុំរឿងដែលបង្ហាញថា គាត់ជាមនុស្សដែលអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តនៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនោះ ឬក៏ការពិតនៃអំពើឃោរឃៅដែលបានកើតឡើងក្នុងប្រទេសពីឆ្នាំ១៩៧៥ ដល់១៩៧៩ ។ ខៀវ សំផន បានអះអាងថា ក្នុងចំណោមឯកសាររាប់ពាន់ទំព័រនៅក្នុងសំណុំរឿង (ដែលគាត់និយាយថា ឯកសារខ្វះមិនទាន់បានបកជាភាសាអង់គ្លេស ឬបារាំងនៅឡើយនោះ) គ្មានឯកសារមួយទំព័រណាមួយដែលអះអាងថា គាត់គឺជាសមាជិកជាន់ខ្ពស់នៃគណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ឬគ្មានឯកសារណាមួយអះអាងថា គាត់បានបម្រើជាប្រធានមន្ទីរនយោបាយមជ្ឈិម៨៧០ ដែរ ។

ខៀវ សំផន បានបញ្ជាក់ថា ក្តីបារម្ភរបស់គាត់ជាមួយសហព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងការប្រើប្រាស់ពាក្យ«មជ្ឈិមបក្ស» ដែលជាពាក្យមួយ ខៀវ សំផន អះអាងថា សហព្រះរាជអាជ្ញាបានបង្កើតពាក្យនេះ សម្រាប់សវនាការនេះ តែពាក្យនេះមិនបានកើតឡើងកាលពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យទេ ។ ដោយអះអាងថា សហព្រះរាជអាជ្ញាប្រើពាក្យនេះខុសដែលចង់ជំនួសពាក្យ«គណៈកម្មាធិការអចិន្ត្រៃយ៍» ខៀវ សំផន បានប្រកាសថា «លោកព្រះរាជអាជ្ញាកំពុងតែធ្វើឲ្យសាធារណជនជឿថា អ្នករាល់គ្នាកំពុង

តែប្រកក្នុងស្បោងតែមួយហើយ ។ តែនេះគឺជារឿងកុហក ជារឿងបោកប្រាស់ ។ តាមពិត លោកដឹងច្បាស់ណាស់ថា កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ...គឺចែកជាច្រើនថ្នាក់ ហើយអ៊ីៗគឺជាការសម្ងាត់» ។

ទាក់ទងទៅនឹងអំពើរឃោរឃៅដែលកើតឡើងក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យពីឆ្នាំ១៩៧៥ដល់ឆ្នាំ១៩៧៩ ខៀវ សំផន បាននិយាយថា តំណែងរបស់គាត់ដែលជាប្រធានរដ្ឋគឺស្មើទៅនឹងតំណែងរបស់អតីតព្រះមហាក្សត្រនរោត្តម សីហនុ ពេលដែលព្រះអង្គជាព្រះមហាក្សត្រដែរ ។ ដោយបញ្ជាក់ថា ការដ្ឋានការងារត្រូវបានរៀបចំឡើង សម្រាប់ដំណើរទស្សនកិច្ចដែលគាត់បានអមដំណើរព្រះមហាក្សត្រទៅទស្សនា ។ ខៀវ សំផន បានសួរថា «លោកជឿទេថាប្រជាជនកម្ពុជាត្រូវបានសម្លាប់នៅពីមុខយើងនោះ?» ។ ខៀវ សំផន ហៅការបកស្រាយ «ពិតជាឆ្កួត» ដោយប្រៀបធៀបទៅនឹងការចោទប្រកាន់«ឆ្កួត» ដោយព្រះរាជអាជ្ញាថា អង្គការគឺជាអ្នកចាត់តាំងឲ្យមានការរៀបការដោយបង្ខំ ហើយបានអះអាងទៀតថា ការរៀបការទាំងនេះគឺតម្រូវឲ្យមានការរួមភេទនោះ ។ ខៀវ សំផន បានអះអាងថា «ខ្ញុំមិនមែនជាផ្នែកមួយរបស់អង្គការទេ តែខ្ញុំស្រមើស្រមៃឃើញថា ដើម្បីធ្វើឲ្យប្រទេសជាតិទៅមុខបាន កម្មាភិបាលម្នាក់ៗត្រូវមានកិច្ចការជាច្រើនដែលត្រូវធ្វើ ជាជាងគ្រាន់តែដើម្បីមើលថាតើមនុស្សបានរួមដំណេក ឬក៏អត់នោះ» ។

ក្រោយមក ខៀវ សំផន បកស្រាយនូវអ្វីដែលបានអះអាងដោយសហព្រះរាជអាជ្ញា និងអ្នកផ្សេងទៀតដែលនិយាយ គាត់បានប្តូរពាក្យសម្តីនៅក្នុងសេចក្តីថ្លែងការណ៍ និងនៅក្នុងសៀវភៅ ។ ដោយបញ្ជាក់ថា ការផ្លាស់ប្តូរនេះអាចឆ្លុះបញ្ចាំងពីការវិវឌ្ឍចំណេះដឹង និងការយល់ដឹងនូវអ្វីដែលបានកើតឡើងកាលពីពេលនោះ ក្រោយមក ខៀវ សំផន បានសួរថា «តើការគិតរបស់ខ្ញុំប្រឆាំងនឹងខ្ញុំដែរឬយ៉ាងណា?» ក្រោយមក ខៀវ សំផន បានទទូចទៅចៅក្រមដោយចំៗថា «ក្នុងរយៈពេល៣៦ឆ្នាំមនុស្សបានរៀនសូត្រនិងបានផ្លាស់ប្តូរ» ។

ទីបញ្ចប់ ខៀវ សំផន បានបញ្ចប់ការបកស្រាយរបស់ខ្លួន ដោយអំពាវនាវទៅសាធារណជនថាគាត់សង្ឃឹមថា អង្គសវនាការនឹងផ្តល់ឱកាសដល់គាត់ដើម្បីធ្វើការពន្យល់ថាតើគាត់កាន់តំណែងជាន់ខ្ពស់នៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដោយរបៀបណា ដោយមិនមែនជាអ្នកដែលអាចធ្វើការសម្រេចចិត្ត និងដោយគ្មានការប្រាប់ដំណឹងពីមូលដ្ឋាន នូវអ្វីដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងប្រទេសកាលពីពេលនោះ ។ ទីបញ្ចប់ ខៀវ សំផន បានសន្និដ្ឋានថា «ខ្ញុំនឹងធ្វើឲ្យអស់ពីសមត្ថភាពដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការសវនាការ» ។ ក្រោយពី ខៀវ សំផន ថ្លែងចប់តុលាការប្រកាសសម្រាក ។

មេធាវីការពារក្តីរបស់ ខៀវ សំផន ឆ្លើយតប

ក្រោយពីចៅក្រមបន្តាប់ឲ្យចាប់ផ្ដើមដំណើរការសវនាការវិញ សហមេធាវីជាតិរបស់ ខៀវ សំផន ឈ្មោះ គង់ សំអុន ចាប់ផ្ដើមឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្ដីថ្លែងការណ៍បើករបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ។ ខណៈពេលដែលមេធាវីរូបនេះនិយាយបន្ទរនូវអ្វីដែល ខៀវ សំផន និយាយហើយនោះ គង់ សំអុន បានផ្ដោតទៅលើជាពិសេសទៅលើបុព្វបទប្រវត្តិសាស្ត្រនៃសវនាការ និងបញ្ហានៃសិទ្ធិអំណាចរបស់កូនក្ដីរបស់ខ្លួននៅក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

ដំបូង គង់ សំអុន បានទាញចំណាប់អារម្មណ៍ពីតុលាការឲ្យគិតគូដល់ពេលវេលាសម្រាប់ភ័ស្តុតាង និងសម្រាប់ការយល់ដឹងចំពោះព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកើតឡើង កាលពីរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យពីឆ្នាំ១៩៧៥-១៩៧៩ ។ ដោយបញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់នូវអ្វីដែល ខៀវ សំផន បានអះអាងរួចហើយ គង់ សំអុន បានបញ្ជាក់ថា ដំណើរការសវនាការនេះគឺ “ជាសវនាការរវាងមនោគមន៍វិជ្ជាកុម្មុយនីស្ត និងមនោគមន៍សេរី” ។ ពេញមួយសតវត្សរ៍កន្លងទៅ មនោគមន៍វិជ្ជាកុម្មុយនីស្តដែលធ្លាប់តែជាកម្លាំងដ៏ស្រួចស្រាលទូទាំងពិភពលោកចាប់ផ្ដើមសាបរលាបបន្តិចម្ដងៗ ខណៈពេលដែលមនោគមន៍វិជ្ជាសេរីចាប់ផ្ដើមវាយលុក ។ ចំណែកឯតុលាការនេះវិញកើតឡើងចេញពីមនោគមន៍វិជ្ជាសេរីរបស់បស្ចិមប្រទេស ។ គង់ សំអុន បានទទូចថា តុលាការត្រូវចាំថា កុម្មុយនីស្តបានបង្កើតនូវការគិតផ្សេង ។ សម្រាប់លទ្ធិកុម្មុយនីស្ត អំពើហិង្សា នយោបាយគឺចាត់ទុកជារឿងធម្មតា ហើយជាអ្នកកំណត់ថា នរណាជាស្ដេច ហើយនរណាត្រូវចាប់ខ្លួន ឬសម្លាប់ ។ ការអនុវត្តច្បាប់នាពេលបច្ចុប្បន្នទៅនឹងអ្វីដែលកើតឡើងកាលពីពាក់កណ្ដាលសតវត្សរ៍មុនបានបង្កើតនូវ“ទស្សនៈស្មុគស្មាញ” ទៅវិញ ។ តែបើសិនជាមើលនៅក្នុងបុព្វបទប្រវត្តិសាស្ត្រក្នុងឆ្នាំ១៩៧៥វិញ សកម្មភាពរបស់ ខៀវ សំផន និង“ស្មារតីស្នេហាជាតិ” អាចមានលក្ខណៈសមស្របទៅវិញ ។

ក្រោយមក គង់ សំអុន បានងាកមកនិយាយពីបញ្ហាសិទ្ធិអំណាច និងការគ្រប់គ្រងរបស់ ខៀវ សំផន ក្នុងនាមជាប្រធានរដ្ឋក្នុងរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យវិញ ។ ដូចអ្វីដែល ខៀវ សំផន បានធ្វើរួចហើយ គង់ សំអុន បានអំពាវនាវឲ្យតុលាការចាប់អារម្មណ៍ទៅនឹងតួនាទីរបស់អតីតព្រះមហាក្សត្រនរោត្តម សីហនុ ក្នុងនាមជាប្រមុខរដ្ឋរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យក្នុងឆ្នាំដំបូងនៃរបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យនេះ ។ ដោយដឹងថា តុលាការមិនអាចកោះហៅអតីតព្រះមហាក្សត្រមកបំភ្លឺក្នុងតុលាការបាននោះ គង់ សំអុន បានស្នើតុលាការឲ្យពិនិត្យមើលកំណត់ត្រា និងសេចក្ដីថ្លែងការណ៍ដែលបោះពុម្ពដោយព្រះមហាក្សត្រទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះ ។ គង់ សំអុន បានអះអាងថា កំណត់ត្រាទាំងអស់នោះបង្ហាញថា អតីតព្រះមហាក្សត្រនរោត្តម សីហនុ មិនមានអំណាចអ្វីទេក្នុងនាមជាប្រមុខរដ្ឋនោះ ហើយឋានៈដែលមិនមាន អំណាចរបស់ព្រះអង្គត្រូវបានជំនួសដោយ ខៀវ សំផន ។ គង់ សំអុន បានទទូចឲ្យ

តុលាការពិនិត្យមើលឲ្យច្បាស់អំពីកំណត់ហេតុកិច្ចប្រជុំរបស់បក្សកុម្មុយនីស្តកម្ពុជា ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញានឹងសម្អាងនៅអំឡុងពេលនៃដំណើរការសវនាការដើម្បីកំណត់ថា តើកំណត់ហេតុកិច្ចប្រជុំនោះគឺជាកំណត់ហេតុដ៏ត្រឹមត្រូវនៃកិច្ចប្រជុំដែរឬអត់ទេ ។ ដោយសារតែឯកសារខ្លះមានការខុះខាតនូវហត្ថលេខាអ្នកសរសេរ គង់ សំអុន បាននិយាយសាឡើងវិញថា ឯកសារខ្លះគឺក្លែងក្លាយ ហើយត្រូវបានវាយចូលក្នុងម៉ាស៊ីនអង្គុលីលេខ ក្រោយមកដែលបង្កឲ្យមានការមិនច្បាស់លាស់នៅក្នុងឯកសារទាំងនោះ ។

គង់ សំអុន បានអះអាងថា ខៀវ សំផន ដឹងតែអ្វីដែលគាត់ត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យដឹងតែប៉ុណ្ណោះកាលពីសម័យនោះ ។ កម្មាភិបាលរបស់កម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យដឹងច្បាស់ថា ម្នាក់ដឹងតែពីអ្វីដែលជាកិច្ចការរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណោះ និង«ខ្លួនទីពឹងខ្លួន» ហើយគ្មាននរណាដឹងរឿងរបស់អ្នកផ្សេងទៀតទេ ។ ខៀវ សំផន ក៏បាននិយាយបែបនេះដែរ ។

ក្នុងសេចក្តីសន្និដ្ឋានបញ្ចប់ គង់ សំអុន បានទាញចំណាប់អារម្មណ៍តុលាការម្តងទៀតអំពី«ស្ថានភាពវឹកវរ» ដែលបានកើតឡើងនៅកម្ពុជាដោយសារការទម្លាក់គ្រាប់បែករបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ព្រមទាំងជម្លោះផ្ទៃក្នុង និងខាងក្រៅដែលបានកើតឡើងនាដើមទសវត្សរ៍៧០ ។ ភាពវឹកវរទាំងអស់នេះបង្កើតឲ្យមានការសង្ស័យអំពីថាតើអំពើកាប់សម្លាប់ និងអំពើឧក្រិដ្ឋកើតឡើងយ៉ាងដូចម្តេចនៅក្នុងបក្សនិងភាគីនានានៅប្រទេសកម្ពុជា និងការជំទាស់ប្រឆាំងទៅនឹងរបបខ្មែរក្រហមថាអាចប្រព្រឹត្តអំពើឃោរឃៅនេះដែរ ។ សំណើចុងក្រោយរបស់មេធាវី គង់ សំអុន ទៅតុលាការគឺថា តុលាការត្រូវតែពិនិត្យមើលព័ត៌មានលម្អិតគ្រប់សាក្សីដែលនឹងត្រូវធ្វើសក្ខីកម្មទាំងអស់ ហើយឯកសារមួយចំនួនទៀតដើម្បីធានាថាសេចក្តីថ្លែង ការណ៍ទាំងនេះគឺមិនមែនទទួលបានតាមរយៈការធ្វើទារុណកម្មទេ ហើយត្រូវតែធ្វើឡើងដោយត្រឹមត្រូវ ។

ក្រោយពី គង់ សំអុន បញ្ចប់សេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ខ្លួន មេធាវីអន្តរជាតិរបស់ ខៀវ សំផន ឈ្មោះ ហ្សាក់ វែកហ្សេស បានឆ្លើយតបទៅវិញដែរ ។ មេធាវី វែកហ្សេស ចាប់ផ្តើមដោយការនិយាយពីការទទួលស្គាល់«អ្នកស្លាប់ដែលត្រូវបានបំភ្លេច» ដែលជាជនរងគ្រោះដោយការទម្លាក់គ្រាប់បែករបស់សហរដ្ឋអាមេរិកលើទឹកដីកម្ពុជាក្នុងទសវត្សរ៍៧០ និងក្មេងៗទាំងឡាយដែលបានកើតនៅលើផ្លូវលំហូជីមិញ ដែលទទួលរងនូវភាពពិការភ្នែក និងគថ្លង់ដោយសារសារធាតុពណ៌ទឹកក្រូច ។ មេធាវី វែកហ្សេស បានបញ្ជាក់ថា សាធារណជនត្រូវតែដឹងថា អ្នកស្លាប់ទាំងនេះមិនត្រូវបានបំភ្លេចដោយតុលាការទេ ។

ដូចគ្នានឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍បើករបស់ព្រះរាជអាជ្ញា និងប្រលោមលោកមួយដែលនិពន្ធដោយជនជាតិបារាំងម្នាក់ឈ្មោះ អាឡិចសង់ដ្រឺ ឌុយម៉ាស់ ដែរ មេធាវី វែកហ្សេស បានថ្លែងពីអ្វីដែល

គាត់ហៅថា «ទស្សនៈអស្ចារ្យនៃភាពពិត» ដែលលាបពណ៌ដោយសហព្រះរាជអាជ្ញាដែលមនុស្សទូទៅត្រូវបានគាបសង្កត់ដោយ«បិសាចទាំងបី»នៃជនជាប់ចោទ។ មេធាវី វ៉េកហ្វេស បានប្រកាសថា ការអះអាងដែលថា ប្រជាពលរដ្ឋទាំងអស់ត្រូវទទួលរងនិងចូលរួមពាក់ព័ន្ធក្នុងព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកើតឡើងកាលពីសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ «គឺជាការប្រឌិតប្រវត្តិសាស្ត្រទាំងស្រុង»។ ខណៈពេលដែលមនុស្សបានប្រព្រឹត្តកំហុស និងបានប្រព្រឹត្តបទល្មើសពិតមែន តែអ្នកទាំងនោះមិនមែនជាបិសាចទេ។ ការលាបពណ៌ជនជាប់ ចោទទាំងបីជាបិសាចដែលទទួលខុសត្រូវទាំងស្រុងក្នុងបទល្មើសនោះ គឺជារឿងខុសទាំងស្រុង។ មេធាវីរូបនេះបានអះអាងថា ខៀវ សំផន ដែលជាអតីតប្រមុខរដ្ឋមិនមានអ្វីត្រូវសុំទោសទេ។ មេធាវី វ៉េកហ្វេស បានសន្និដ្ឋានដោយមានឃ្លាមួយរបស់ ណាប៉ូឡេអុង ថា «អ្វីៗដែលលើសគឺឥតប្រយោជន៍» ហើយគាត់បានអំពាវនាវឲ្យចៅក្រមមើលពីសេចក្តីថ្លែងការណ៍ដែលមាន«ភាពលើសលប់»របស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយមេធាវី វ៉េកហ្វេស ចង់និយាយថា ព្រះរាជអាជ្ញាទាំងពីរគឺឥតប្រយោជន៍។

បំណងរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការធ្វើសក្ខីកម្ម

ក្រោយពីក្រុម ខៀវ សំផន ធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ចប់ និល ណុន គិតឃើញថាពេលនេះមិនមែនជាពេលត្រឹមត្រូវល្មមដែលត្រូវបន្តដំណើរការទៅមុខទៀតទេ។ ក្រោយមកសហចៅក្រមជាតិ ជា លាង បានស្នើសុំការបញ្ជាក់ច្បាស់ឡើងវិញ ពីជនជាប់ចោទទាក់ទងនឹងទៅបំណងក្នុងការធ្វើសក្ខីកម្មក្នុងអំឡុងពេលដំណើរការសវនាការលើភ័ស្តុតាង។ ជា លាង បានកត់សម្គាល់ឃើញថា ខៀវ សំផន និង អៀង សារី បានបញ្ជាក់ពីឆន្ទៈក្នុងការចូលរួមក្នុងដំណើរការសវនាការក្នុងអំឡុងពេលនៃការធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍ទៅកាន់តុលាការនៅថ្ងៃនេះ ទោះបីជា អៀង សារី បានបញ្ជាក់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សររួចហើយថា ខ្លួននឹងមិនធ្វើសក្ខីកម្មនោះ។ នួន ជា មិនបានផ្តល់ការបញ្ជាក់ណាមួយក្នុងបំណងនៃការចូលរួមក្នុងដំណើរការនេះទេ។

ឆ្លើយតបទៅព្រះរាជអាជ្ញាវិញ ម៉ៃឃើល ខាណាវ៉ាស ដែលជាសហមេធាវីរបស់ អៀង សារី បានឆ្លើយថា គាត់មានចិត្ត«រន្ធត់» ដែលសហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិមានការយល់ច្រឡំដោយពាក្យ «ចូលរួម»របស់ អៀង សារី។ ក្នុងទឹកដមសំឡេងក្នុងន័យថា ខ្លួនឆ្ងាតជាងព្រះរាជអាជ្ញាជាតិ ម៉ៃឃើល ខាណាវ៉ាស បាន«បញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់»ទៅកាន់សហព្រះរាជអាជ្ញាអំពីអត្ថន័យនៃពាក្យថា ការចូលរួមមិនមែនមានន័យថាចូលរួមទេ តែជាការចូលរួមក្នុងដំណើរការសវនាការនេះតាមរយៈសកម្មភាពមួយចំនួនដូចជា មានវត្តមានក្នុងតុលាការ និងបង្ហាញពីការណែនាំផ្សេងៗក្នុងតុលាការជាដើម។ ម៉ៃឃើល ខាណាវ៉ាស បានអះអាងឡើងវិញថា អៀង សារី បានបញ្ជាក់ជាលាយលក្ខណ៍អក្សររួចហើយថា

គាត់មិនអាចធ្វើសក្ខីកម្មទេ ហើយគាត់នៅតែមានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមក្នុងដំណើរការដែលដោយមិនចាំបាច់ធ្វើសក្ខីកម្មទេ ។

ក្រោយមក ម៉ៃឃើល ផេស្តមេន បានងើបដើម្បីឆ្លើយតបសម្រាប់ក្រុមរបស់ នួន ជា ដោយនិយាយថា "ខ្ញុំមិនច្បាស់ទេថាត្រូវទុកពេលវេលាប៉ុន្មានសម្រាប់ឲ្យខ្ញុំឆ្លើយ" ។ បន្ទាប់មក មេធាវី ផេស្តមេន បានធ្វើឲ្យតុលាការខឹងដោយស្នើម្តងទៀតដោយសុំពេលវេលាឥឡូវនេះដើម្បីបង្ហាញពីការឆ្លើយតបទៅនឹងសេចក្តីថ្លែងការណ៍បើករបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ។ និល ណុន បាននិយាយកាត់មេធាវី ផេស្តមេន ភ្លាមដែរដើម្បីនិយាយឲ្យច្បាស់ ហើយ និល ណុន បាននិយាយដោយព្ទុៗថា តុលាការបានផ្តល់ឱកាសទៅក្រុមរបស់ នួន ជា ឆ្លើយរួចហើយ ។ ដោយកាយវិការខឹងចំពោះមេធាវី ផេស្តមេន និល ណុន បាននិយាយទៅកាន់មេធាវី ផេស្តមេន ដើម្បីឲ្យគាត់ឆ្លើយទៅនឹងសំណួរនាពេលនេះនៅចំពោះមុខតុលាការអំពីបំណងរបស់កូនក្តីរបស់ខ្លួនដើម្បីធ្វើសក្ខីកម្ម ។ ពេលនោះ និល ណុន បានបញ្ជាក់ថា យោបល់ផ្សេងៗឥឡូវនេះមានលក្ខណៈច្បាស់ហើយ ហើយក្រុមមេធាវីរបស់ នួន ជា មិនអាចមានយោបល់អ្វីបន្ថែមទៀតទេ ។

មេធាវី ផេស្តមេន មិនអើពើទៅនឹងសម្តីរបស់ និល ណុន ទេ ទោះបីជាក្នុងសម្តីប្រកបដោយកលល្បិចបានអរគុណតុលាការដែលបាន "ជួយ" បញ្ជាក់ឲ្យច្បាស់នោះក៏ដោយ ។ មេធាវីរូបនេះបានបញ្ជាក់បន្ថែមថា គាត់នឹងមិន "មិនសប្បាយចិត្តដែលតុលាការរៀបចំពេលវេលាបែបនេះទេ" ។ ទាក់ទងនឹងបំណងរបស់កូនក្តីខ្លួនក្នុងការធ្វើសក្ខីកម្ម អ្វីដែលមេធាវី ផេស្តមេន ចង់និយាយគឺថា "យើងនឹងឆ្លងស្ពានពេលដែលយើងទៅដល់" ។

បន្ទាប់មក ខៀវ សំផន បានឆ្លើយតបទៅនឹងសំណើរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញាជាតិសម្រាប់ខ្លួនគាត់ផ្ទាល់ដោយបញ្ជាក់ថា គាត់មិនអាចផ្តល់ការឆ្លើយតបបែបណាមួយទេ ។ ខៀវ សំផន បានបញ្ជាក់ទៀតថា គាត់ចង់រង់ចាំរហូតដល់គាត់ឃើញភ័ស្តុតាងរបស់សហព្រះរាជអាជ្ញា ហើយក្រោយមកគាត់ប្តេជ្ញាចិត្តថាជា "ពេលដ៏ត្រឹមត្រូវ" ដើម្បីឆ្លើយតប ។

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីធ្វើឲ្យភាគីការពារក្តីខឹង

និល ណុល បានផ្តល់សិទ្ធិឲ្យទៅមេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បីផ្តល់យោបល់ទាក់ទងទៅនឹងបញ្ហានេះ ។ អេលីហ្សាបិត ស៊ីម៉ូណូ ហូត ដែលជាសហមេធាវីអន្តរជាតិនាំមុខបានឆ្លើយតបថា ភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានជំនឿថា "ដោយក្តីគោរពចំពោះប្រជាជនកម្ពុជាដែលជនជាប់ចោទអះអាងថាស្រឡាញ់នោះ" ជនជាប់ចោទគួរតែផ្តល់ការពន្យល់ខ្លះៗអំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួននៅឯតុលាការនេះ ។

លោកស្រីបាននិយាយបន្ថែមថា “ប្រសិនបើជនជាប់ចោទនិយាយការពិតមែននោះ នោះទើបជាការប្រសើរ” ។

មេធាវីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីជាតិនាំមុខ ពេជ អង្គ ក៏បានឆ្លើយតបក្នុងនាមភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដោយបញ្ជាក់ថា បើសិនជាជនជាប់ចោទជ្រើសរើសវិធីដោយមិនឆ្លើយតប នោះមានន័យថាជនជាប់ចោទនោះបានសារភាពកំហុសរបស់ខ្លួនរួចហើយ ។

សម្តីរបស់ ពេជ អង្គ បានធ្វើឲ្យ ខាណាវ៉ាស ងើបឆ្លើយតបយ៉ាងលឿន ហើយ ខាណាវ៉ាស បានហៅសហមេធាវីនាំមុខរបស់ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីថា “គ្មានការយល់ដឹងច្បាស់” អំពីសិទ្ធិនៃតុលាការយុត្តិធម៌ទេ ។ ដោយបញ្ជាក់ថា សិទ្ធិមិនបញ្ចេញមតិគឺត្រឹមត្រូវ ហើយការស្ងាត់ស្ងៀមគឺមិនមានន័យថា មានកំហុសនោះទេ ។ ខាណាវ៉ាស បានចោទទៅលោកស្រី អេលីហ្សាប៊ែត ស៊ីម៉ូណូ ហ្វុត និង ពេជ អង្គ ថា “ធ្វើដើម្បីផ្គាប់ចិត្តអ្នកចូលរួម” ព្រោះតែអ្នកទាំងពីរនេះត្រូវបានបដិសេធនឹងផ្តល់ឱកាសក្នុងការឡើងថ្លែង ។ ខាណាវ៉ាស បានស្នើទៅតុលាការឲ្យព្រមានអ្នកទាំងពីរដោយសារតែ“បានផ្តល់យោបល់មិនសមស្រប” ។

ទោះបីជា ពេជ អង្គ បានងើបឈរម្តងទៀតដើម្បីឆ្លើយតបក៏ដោយ ក៏ និល ណុន បានបិទការតវ៉ាទាំងអស់ ហើយបានព្រមានទៅភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីឲ្យឈប់ធ្វើការផ្តល់យោបល់បែបនេះទៀតទៅកាន់ជនជាប់ចោទថ្ងៃក្រោយ ។ និល ណុន បានទទួលស្គាល់សិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការនៅស្ងៀម ហើយនិងសិទ្ធិរបស់ជនជាប់ចោទក្នុងការអនុវត្តសិទ្ធនូវអ្វីដែលជនជាប់ចោទចង់ធ្វើ ។

ក្រោយពីបញ្ចប់យោបល់និងសេចក្តីថ្លែងការណ៍នានា ចៅក្រម និល ណុន បានបញ្ចប់កិច្ចការសម្រាប់ថ្ងៃនេះ ។ សហវនាការលើកស្តុតាងនិងចាប់ផ្តើមនៅថ្ងៃទី៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១ ខាងមុខនេះ ។

- ចប់ -